

Sygn. akt V CSK 147/17

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa I.W., J.W., G.W. i R.W.
przeciwko W.O.
o ochronę dóbr osobistych
oraz z powództwa I.W., J. W., G.W. i R.W.
przeciwko P.M.
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 26 września 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19 sierpnia 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powodów na rzecz pozwanego P.M. kwotę 377,- (trzysta siedemdziesiąt siedem) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powodowie I.W., J.W., G.W. i R.W. złożyli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19 sierpnia 2016 r., którym oddalono ich apelację od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 11 grudnia 2015 r., którym oddalono powództwo o ochronę dóbr osobistych wniesione przeciwko P.M..

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. – skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Celem skargi kasacyjnej jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rola nie polega zatem na korygowaniu ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. W ramach tzw. przedsądu Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należycie umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania z uzasadnieniem jest oddzielną jednostką redakcyjną skargi kasacyjnej, uregulowaną w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Nie wystarcza odwołanie się do motywacji podstaw skargi kasacyjnej, nawet jeżeli wskazano w nich tożsame argumenty (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16 – nie publ.). Wymaganie to wynika stąd, że postanowienie w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania zapada podczas innego posiedzenia i w innym składzie niż rozpoznanie skargi kasacyjnej (art. 398¹⁰ zd. 2 k.p.c.).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania jest oddzielną jednostką redakcyjną skargi kasacyjnej, uregulowaną w art. 398⁴ § 2 k.p.c. By spełnić to wymaganie konieczne jest pełne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z perspektywy powołanych w nim przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W niniejszej skardze oparto się na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., podnosząc, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sformułowane w formie pytania: *„czy istnieje podstawa prawna upoważniająca wierzyciela do skutecznego zgłoszenia, w szczególności w dacie zainicjowania postępowania egzekucyjnego, wniosku o odebranie dłużnikowi wskazanych jako źródło egzekucji ruchomości i przekazanie ich pod dozór osoby trzeciej, a nadto podstawa prawna nadająca komornikowi kompetencje podjęcia decyzji o odebraniu dłużnikowi ruchomości na zlecenie wierzyciela przed*

zawiadomieniem dłużnika o wszczęciu egzekucji i przed formalnym zajęciem tych ruchomości oraz kompetencje faktycznego odebrania dłużnikowi ruchomości na zlecenie wierzyciela przed formalnym zajęciem tych ruchomości?”. Skarżący podniósł również, że w sprawie zachodzi potrzeba dokonania wykładni art. 24 k.c. w zakresie możliwości przyjęcia bezprawności naruszeń dóbr osobistych przez funkcjonariusza publicznego w trakcie wykonywania czynności ze względu na rozbieżności w judykaturze.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12 – nie publ.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 – nie publ.). Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku z rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, s. 7), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować danych stanu faktycznego sprawy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 – nie publ.). Kolejnym niezbędnym elementem uzasadnienia tej przesłanki jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, nie publ.), a także różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, w tym również zajęcia przez samego skarżącego stanowiska co do rozstrzygnięcia sprawy oraz przyczyn

wadliwości zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, nie publ.). Wymagania tego nie można zastąpić postawieniem samych pytań do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, nie publ.) Jednocześnie zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska w związku z przedstawionym problemem, a w przypadku rozstrzygnięcia problemu – nie zaszły żadne okoliczności uzasadniające jego zmianę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Wywód skarżących nie odpowiada powyższym wymaganiom, bowiem przedstawiona kwestia pozostaje bez związku przyczynowo - skutkowego z rozstrzygnięciem sprawy. Powodowie opisali problemy ściśle związane z tokiem postępowania egzekucyjnego, podczas gdy przedmiotem sprawy było naruszenie ich dóbr osobistych. Ponadto, zarysowane zagadnienie zostało oparte o stanowisko powodów co do stanu faktycznego sprawy, niejednokrotnie odmienne od ustaleń poczynionych przez sądy *meriti*.

Natomiast przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego wskazania, które przepisy mają być poddane wykładni Sądu Najwyższego. Konieczny jest również opis wątpliwości związanych z wykładnią powołanych przepisów, polegający na zarysowaniu możliwych sposobów jej dokonania, wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawieniu własnej propozycji interpretacyjnej. W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie należy również, choćby przykładowo, wskazać orzeczenia, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15; z dnia 27 listopada 2015 r., IV CSK 330/15 – nie publ.), przy czym nie chodzi tu o rozbieżności w wykładni pomiędzy sądem pierwszej i drugiej instancji, które orzekały w danej sprawie (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2014 r., IV CSK 505/13, nie publ.). Jeżeli jednak Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii wykładni powołanych przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie

zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu, brak jest interesu publicznego w przyjęciu takiej skargi (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2014 r., II UK 515/13; z dnia 16 lipca 2013 r., II UK 142/13 – nie publ.).

Skarżący uczynili zadość wymaganiu przedstawienia rozbieżności występujących w orzecznictwie Sądu Najwyższego lub sądów powszechnych, jednak nie dotyczyły one faktycznej i prawnej podstawy rozstrzygnięcia tej sprawy. Problem dopuszczalności przyjęcia zachowania funkcjonariusza wykonującego czynności proceduralne za bezprawne naruszenie dóbr osobistych nie budził wątpliwości Sądu odwoławczego. W konkretnym, ustalonym w tej sprawie stanie faktycznym Sąd Apelacyjny nie dopatrzył się jednak cechy bezprawności (zob. uzasadnienie zaskarżonego wyroku, str. 21). W tym zakresie zatem argumentacja powodów stanowi niedozwoloną na mocy art. 398³ § 3 k.p.c. polemikę z ustaleniami faktycznymi sprawy.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie i § 8 ust. 1 pkt 2 tegoż rozporządzenia, w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r.).